

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Rev. Patr. Joannis Laurentii Berti, Ord. Eremit. S.
Augustini, Theologia Historico-Dogmatico-Scholastica,
Seu Libri, De Theologicis Disciplinis**

Berti, Giovanni Lorenzo

1750

Caput XVI. De numero & signis Prædestinatorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-83620](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-83620)

judicamus, attestamus & pronunciamus literas Joannis Grimani Patriarchæ Aquilejensis, cum Apologia junctas, non esse hæreticas, seu de hæresi suspectas, neque sic declaratas esse scandalosas: non tamen divulgandas propter nonnulla difficilia minus exacte in eis tractata & explicata.

8.
Grimania.

Dices: Civitas Utinensis, & Forojulii Provincia Patriarcham Grimanum ad Synodum provocarunt; atque, ut constat ex postremis verbis sententiæ latæ, Grimani Epistolæ prohibitæ sunt ne publicarentur. Ergo sententia de Prædestinatione, quam asserbat Grimanus, suspecta est, non populis prædicanda.

Responsio.

Resp. Priorem partem antecedentis falsam esse, licet enim Vicarius Utinensis, alique imperiti concionem F. Leonardi accusassent, & postea multi Criminatores etiam Patriarcham Grimanum; tamen Utinensis Civitas Præsuli suo omni humanitatis officio conjuncta operam maximam contulit, ut ipsius innocentia fieret manifesta, & doctrina haberetur immunis. Nam cum Grimano unum fuisse sensum Theologorum suæ nationis affirmarunt Cardinales quatuor Legati Synodi Tridentinæ citata Epistola ad Borromæum. Imo & universa Venetorum Respublica Grimano publicis Epistolis sedatis tempestatibus gratulata est. Ad alteram partem antecedentis dico, non esse à PP. Tridentinis statutum ne prædicaretur Prædestinatio gratuita, sed ne publicarentur Epistolæ Grimani, non propter dogma, sed propter nonnulla, quæ ille minus in

Theologicis disputationibus exercitatus non satis exacte explicaverat: quæ ex eadem Epistola ad Carolum Borromæum, & ex laudatæ Sententiæ verbis certa sunt, & majoribus quasi theatris posita.

At Grimanus, inquis, etiam post sententiam Tridentinam ad Sanctæ Inquisitionis tribunal delatus est. Ita sane: ne.

sed irrito perverforum Accusatorum consilio. Magis quippe, magisque Præfatis innocentia refulsit: & summa cum laude fuit absolutus, ita ut ipsi honoris causa hymni publice canerentur; quorum unam duntaxat strophem recitabo:

*Quam longos sævosque fero, Pater,
impete tristis*

Insultus odii ardenti virtute tulisti!

*Non secus ac amplam media inter nubi-
bila fervens*

*Efficat urenti semitam sibi lumine
Phæbus.*

Demum etiam si Grimanus non propter perversa tempora grassantis hæresis Lutheranae, sed etiam ob dogmatum perveritatem fecisset purpuræ pallique jacturam: Assertoribus ac Prædicatoribus Augustinianæ doctrinæ sufficit, in his, quæ ad hanc spectant, Patriarchæ Aquilejensis Epistolæ nullam reportasse censuram, sed approbationem Patrum Tridentini Concilii, qui Grimanum absolvendum esse judicarunt, quoniam de prædestinatione differens ab Augustino, Prospero, Bernardo, & Thoma Aquinate nequaquam recesserat: ut liquet ex Epistola ad Borromæum non semel citata.

CAPUT XVI.

De numero & signis Prædestinatorum.

SUMMARIUM.

1. Electorum numerus incertus est viatoribus.
2. Magnus est numerus Electorum, at comparative ad damnatos valde exiguus. Probat id ex S. Scriptura.

3. Item ex SS. Patribus.
4. Item ex ratione evidentissima.
5. Ponuntur 8. signa Electorum.

1.
De numero
& signis
Prædestina-
torum.

ELECTORUM numerum incertum Viatoribus esse nemo ignorat; & Ecclesia in Dominicis Quadragesimæ ita precatur: *Deus, cui soli cognitus est numerus Electorum in superna felicitate locandus*; quæ verba habet etiam D. Thomas Prim. p. Q. xxiii. art. 7. Quidam tamen Prædestinatos Angelis, qui ceciderunt, numero comparandos esse opinantur: aut Angelis etiam, qui steterunt. At Angelorum quoque sive malorum, sive bonorum multitudinem

R. P. Berti Theol. Tom. I.

dinumerare non possumus, quamquam id tentarunt otiosi quidam homines, magi præsertim & Cabbalistæ: Præterea Augustinus lib. xxi. de Civ. Dei cap. i. de sempiterna illa Jerusalem scribit: *Nulla civium suorum, id est Angelorum lapsorum numerositate fraudabitur, sed uberiore etiam copia fortasse regnabit.* Quamvis autem Prædestinatorum numerus nobis incertus est, propter infinitam Dei prædestinantis misericordiam quisque sperare tenetur, se in eodem nume-

R 1 2

ro comprehendere, & sedulam navare operam ne ob patrata crimina aeterno addicatur supplicio: atque, ut Bernardus monet Sermon. 1. in Joannem. sollicitus esse in timore ac tremore, & humiliari sub potenti manu Dei, quia quales futuri sumus, id nos scire est omnino impossibile.

2. PROPOSITIO. Magnus est Electorum numerus, at valde exiguus, si comparatur cum numero damnandorum.

Probatur ex Scriptura. Magnum quidem esse Prædestinatorum numerum probatur ex cap. VII. Apocalyp. v. 9. *Vidi turbam magnam, quam dinumerare nemo poterat, ex omnibus gentibus, & tribubus, & populis, & linguis: stantes ante thronum, & in conspectu Agni, amicti stolis albis, & palmae in manibus eorum.* Sed in comparatione reproborum Electos esse perpaucos suadet primo ex sacris literis. Matthaei enim VII. 14. legitur; *Angusta est porta, & arcta est via, quae ducit ad vitam: & pauci sunt qui inveniunt eam:* Et Lucæ XI. 24. cuidam Christum interroganti, *Domine, si pauci sunt qui salvantur?* Ipse respondit: *Contendite intrare per angustam portam: quia multi, dico vobis, querent intrare, & non poterunt.* Item Mat. XXII. 14. *Multi sunt vocati; pauci vero electi.* Comparantur etiam prædestinati ab Isaia Cap. XVII. & XXIV. spicis, quæ post messem in agro remanent, & granis uvarum, racemisque residentibus in palmite post vindemiam. Deinde appellantur in Evangelio pusilli Grex, non solum ob humilitatem, sed etiam ob majorem numerum reproborum, inquit Be-da lib. IV. cap. 54. in XI. Lucæ.

3. Secundo probatur ex PP. S. P. Augustinus in Pl. 48. *Quot sunt illi, qui videntur observare præcepta Dei? Vix invenitur unus, vel duo, aut paucissimi. Ipsos solos liberaturus est Dominus, & ceteros damnaturus.* Atque magnus Gregorius Hom. XIV. in Evangelia: *Ad fidem, inquit, multi veniunt, sed ad caelestia regna pauci perveniunt.* Joannes autem Chrysostomus ita Antiochenos gravissima Oratione XIV. compellat: *Quos putatis esse in Civitate nostra, qui salvi fiant? Non possunt in tot millibus centum inveniri qui salventur: quin & de his dubito.* Quod ex depravatis in quolibet hominum genere moribus differtissimus Orator demonstrat.

4. Accedit evidentissima ratio. Triplex enim distinguitur hominum status, naturæ videlicet, legis, & Gratiæ, sive ab Adam ad Moysen, à Moysen ad Christum, à Christo ad hæc tempora & de-

inceps ad mundi finem. In statu legis naturæ multa malitia hominum erat in terra; cuncta cogitatio intenta erat ad malum, & omnis caro corruperat viam suam super terram; ita ut poenituerit Deum quod hominem fecisset, & tactus dolore cordis intrinsecus consumpserit omnem substantiam quæ erat super terram ab homine usque ad pecus, tam reptile, quam volucres celi, exceptis animantibus, quæ cum Noe ingressa erant in Arcam. Narrat magnam Dei vindictam sacrum Genesios caput sextum ac septimum. Post diluvium iterum grassata est iniquitas, & una cum gentibus idolorum cultus, præceps appetentia, indomita, atque effrenata libido. Legem scriptam Judæi soli habuerunt, neque omnes illam servarunt, sed pauci admodum; ita ut David de Israelitis suæ ætatis hæc pronuntiaverit: *Omnes declinaverunt, simul inutiles facti sunt: non est qui faciat bonum, non est usque ad unum.* Quid vero de statu legis gratiæ? Major in ea pars est aut Ethnicorum, aut hæreticorum. Vix enim Catholici partem tenent Europæ dispersi in cæteris mundi plagis tanquam fructiferum arbutum in sylva. Neque omnes Catholici salvi sunt. Horum aliqui Mundani dicuntur, aliqui Clerici, aliqui Fratres aut Monachi. Quantum spectat ad illos, quos Mundanos appellant, *Præter paucissimos, qui mala fugiunt, quid est aliud pene omnis cætus Christianorum quàm sentina vitiorum?* inquit in libro III. de Provid. Salvianus. De Clericis ob reverentiam Ecclesiastici ordinis nihil dicturi sumus. Mit-tinus ob eandem causam Monachos, quos ita alloquitur in Epist. ad Guilelmum S. Bernardus: *Quis in principio cum Ordo caput Monasticus ad tantam credidisset inertiam Monachos devenire? Ob quantum distamus ab iis, qui in diebus Antonii extiterunt Monachi! Sic Macarius vixit? Sic Basilus docuit? Sic Antonius instituit? Addamus Bernardi verbi: Sic Augustinus præcepit?* Ex his itaque constat in omni statu, & in omni hominum genere esse Prædestinatorum revera pusillum gregem. Debe-mus autem ex hoc numero Electorum exiguo apprehendere quid possit liberum arbitrium, quidque homini deberetur, nisi ei Reparatoris misericordia subveniret; ideoque spe simul erecti, ac timore concussi abjicere aegritudinem animi, atque arrogantiam.

5. SIGNA autem prædestinatorum hæc sunt. Primum sensum illecebris mundique voluptatibus nuncium mittere, naturam non

non quidem solo corpore, sed animo ac spiritu, neque ex prava deliberatione, sed ex libertate & consilio. Pollicitus est enim Deus fidelis in omnibus verbis suis centuplum & vitam æternam, *Si quis reliquerit domum, vel fratres, &c.* Matt. cap. XIX. 29.

Signum 2. Secundum signum est tolerare tranquillo animo persecutiones & injurias propter justitiam, ut colligitur ex eodem Evang. cap. V. 10.

Signum 3. Tertium signum est humilitas non ficta, sed vera, & quæ in omnibus, & erga omnes se prodatur: legitur in Psalmo C. 7. *Non habitabit in medio Domus mea qui facit superbiam*: Et Matth. XVIII. 3. *Nisi conversi fueritis, & efficiamini sicut parvuli, non intrabitis in regnum cælorum. Quicumque ergo humiliaverit se, &c.*

Signum 4. Quartum signum est ardens in Deum & proximum charitas: de qua in Epist. ad Rom. cap. VIII. 14. *Quicumque spiritu Dei aguntur, hi sunt filii Dei*. Huic charitati adest individua divinorum præceptorum observantia, de qua Christus Dominus Joan. XIV. 15. *Si diligitis me, mandata mea servate*.

Signum 5. Signum quintum est libenter Dei verbum audire, Majorum exhortationibus acquiescere, & spirituali lectione magno opere delectari. Unde Joan. X. 27. legitur: *Oves meæ vocem meam audiunt*.

Signum 6. Sextum signum est specialissimus Dei paræ cultus. Nam de beatissima Virgine exponi potest versus 35. Capitis Proverbiorum octavi: *Qui me invenerit, inveniet vitam, & hauriet salutem à Domino*.

Signum 7. Septimum signum est non confidere in homine, sed in Deo, dicente Davide Ps. XXXIX. 5. *Beatus vir, cujus est nomen Domini spes ejus*.

Signum 8. Octavum signum est sollicitudo in vitandis peccandi periculis, anxietas præteritorum peccatorum, studium placandi Deum fervens & expeditum, Sacramentorum frequentia, verborum castigatio, candor morum, puritas mentis, frequens examinatio conscientie, propositum perseverandi usque in finem, summa in reddendis votis fidelitas, & futuri judicii sine desperatione formido. Ad hæc omnia alia facile reducuntur.

C A P U T XVII.

An reprobatio positiva antecedit ræscientiam peccatorum?

S U M M A R I U M.

1. Quid reprobatio positiva, & negativa?

2. Qualiter positivam explicet Calvinus?

3. 4. 5. 6. 7. Calvinianum de reprobatione dogma

horrendum est, detestabile, & omni execratione dignissimum.

8. 9. 10. 11. 12. Solvuntur objectiones.

I. DE PRÆDESTINATIS hæcenus. De reprobis differendum est modo: qui in sacris literis vocantur *maledicti*, *vasa iræ*, & *contumelia*, *repulsi*, *despecti*, *hædi à sinistris statuendi*, aliisque consimilibus caracteribus. Est autem reprobatio duplex, alia *positiva*, *negativa* altera. Positiva est actus Divinæ voluntatis, quo reprobis infligenda poena decernitur. Negativa vero est privatio prædestinationis, sive non electio aliquorum ad gloriam electis aliis. Dari autem reprobationem negari non potest, dicente Domino in Evangelio Matth. cap. XXV. *Ite maledicti in ignem æternum, qui parati estis diabolo, & angelis ejus*. Unde Valentinum Concilium Canone 111. *Fidenter*, inquit, *fatemur prædestinationem Electorum ad vitam, & prædestinationem impiorum ad mortem*.

2. Calvinus de reprobatione positiva asseruit nullam aliam causam habere præter Divinam voluntatem, id est, fieri independentem à prævisione cujuscunque

peccati tam actualis, quam originalis. Docuit enim impius hæresiarcha aliquos tam Angelos, quam homines conditos fuisse à Deo ad æternam damnationem, Deumque ipsum, ut latum à se decretum exequatur, imponere reprobis necessitatem peccandi, eosque positive & efficaciter ad peccatum impellere. Hæc affirmat Calvinus in Exposit. Epist. ad Rom. lib. 111. Instit. cap. 21. & alibi: Zwinglius lib. seu Serm. de Providentia, Joannes Piscator in notis ad Collat. Vorstii, Theodorus Beza in libro de Prædest. aliique Calviniani: quamquam nonnullis illius sectæ hæc sententia visa est detestabilis, ita ut multi Magistri sui dogma repudiarint. Glasius Saxo-Gothanus, *Fucessat*, inquit lib. 3. Grammat. Tract. 3. Can. 30. *illud dogma ad Orcum, ex quo in proscenium Ecclesiæ productum est*. Merito itaque Calvinianam blasphemiam etiam ab hæreticis reprobam damnavit Sacrosancta Tridentina Synodus Sess. 6. Canone 6. & 17. Quare sit

R r 3

PRO-